

[Bjørn Westh]

en tro på efter den modtagelse, der har været her.

Hvad er problemerne så? Ja, der er altså et finansieringsproblem, og det har 2 elementer. For det første er der en stor gruppe landmænd, der har en alt for stor og tyngende gæld. Det er især landmænd, der har etableret sig under de høje ejendomspriser i 1970'erne. Mange af dem har haft likviditetsunderskud i flere år, og det har yderligere forøget deres gæld. De har behov for refiansiering med mindre tyngende lån.

Men der er et andet problem, nemlig at den traditionelle finansiering ikke rigtig passer til landbrugets vilkår. Både ved ejendoms køb og ved investeringer i øget husdyrproduktion er det sådan, at landmanden kan regne med et afkast, der år for år er stigende i årets kroner, men med et traditionelt lån er ydelsen til renter og afdrag faldende år for år. Det betyder, at landmanden selv under normale forhold må regne med et likviditetsunderskud i de første år efter en investering. Dette likviditetsunderskud skal finansieres med tillægslån, og det er det også blevet i mange tilfælde, men de sidste års erfaringer viser, at det kan være vanskeligt at opnå sådanne tillægslån. Det bliver derfor ofte til træk på den løse gæld, og det er som regel til den højeste rente i landet, og det gør landmanden afhængig af bestemte leverandører. Klarer landmanden de her problemer, så vil han også kunne se frem til at få en stor formue, og så kommer han til at leve efter dividen, at han lever fattigt, men dør rig.

Jeg mener altså, at den finansieringsreform, vi foreslår, kunne løse begge de problemer, jeg her har peget på, men der kan selvfølgelig være problemer at diskutere, f.eks. at indeksslån, som vi kender dem i dag, reguleres efter den generelle inflation, og derfor kan der opstå en forskel mellem deres opskrivning og udviklingen i landmandens indtjening. Det er et af de problemer, man kunne løse med jordbanklån, der reguleres efter f.eks. jordpriserne, eller med indeksslån, der reguleres efter et indeks, som svarer til landbrugets priser, eventuelt med omkostningerne indregnet på en eller anden måde.

Sådanne jordbanklån vil ikke anfægte selvejet. Det er finansieringstilbud, som den enkelte landmand kan tage imod eller afslå. Andre finansieringstilbud vil fortsat være åbne. Vi mener også, at der skal være adgang

til at indfri et jordbanklån, og det skal i hvert fald i princippet forfalde ved ejerskifte. Det vil sige, at en landmand med jordbanklån fortsat vil have en ejers fulde beføjelser både vedrørende den daglige drift, i skattemæssig henseende og vedrørende overdragelse af ejendommen. I virkeligheden er det vel sådan, at jordbanklån kan være med til at bevare selvejet i fremtiden, hvor stigende brugsstørrelser måske vil stille øgede kapitalkrav.

Jeg mener altså, at der er mange gode grunde til denne reform, og det fastslås da også i landbrugsministeriets betænkning og i den pressemeldelse, landbrugsministeren har ladet udsende, at jordbanklån med et særlig landbrugsindeks kan konstrueres. Som konklusion i betænkningen og i landbrugsministerens pressemeldelse fra oktober 1982 hedder det:

»Bedres kursforholdene, øges likviditetsfordelene især for jordbanklån. Desuden daler den effektive rente af lånene. Under disse forhold kan de behandlede lånetyper blive et mere interessant finansieringsalternativ.«

Jeg mener, det er rigtigt. Nu da regeringen har bidt i det sure æble og er gået ind på socialdemokratiets tanker om en permanent beskatning af de skattefrie institutioner, synes jeg også, at regeringen skulle høste de gode frugter af denne indsats og være med til at lave en finansieringsreform for landbruget. Det er jo sådan, at i den aftale, vi har indgået med regeringen, har vi fritaget indekspapirerne, også med henblik på at kunne lave en finansieringsreform inden for landbruget, hvad hr. Stavad allerede har været inde på. Mange landmænd, også landboorganisationer, har erklæret sig interesserede i dette. Jeg har været til mange møder, hvor også landbrugets økonomikonsulenter i mange tilfælde har udtrykt interesse for dette. Så jeg kan slet ikke forstå det, hvis regeringen ikke vil udarbejde et forslag, som folketinget så kan diskutere på de præmisser, og jeg vil give det råd, at man allerede nu forbereder sig på at udarbejde et sådant forslag, så vi kan få en reel diskussion.

Jeg lagde mærke til, at hr. Øllgaard fra venstre sagde, at nu måtte vi i gang med en gældsombytningsoperation, og at der skulle være en vifte af muligheder. Man ville indbyde til et bredt samarbejde om det, og man håbede, at socialdemokratiet ville være posi-